

సోవియట్ యూనియన్ అస్తమయం

తూర్పు యూరపు మరియు సోవియట్ పరిణామాలు ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా అత్యంత ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి. సోవియట్ వ్యతిరేకులుగూడా ఊహించని పరిణామాలకి సోషలిస్టు ప్రభుత్వం లేకుండా పోవడమే కాక వివిధ జాతుల ఐచ్ఛిక ఐక్యతకు మారు పేరుగా చెప్పబడిన సోవియట్ యూనియన్ బ్రద్దలైపోవుచున్నది. తూర్పు యూరపు దేశాలు ఇదివరకే ఒకటి తర్వాత మరొకటి సోషలిజానికి తిలోదకాలిచ్చి పెట్టుబడిదారి పద్ధతిగల ప్రభుత్వాల నెన్నుకున్నాయి. అక్కడి కమ్యూనిస్టు పార్టీలు చిన్న పార్టీలుగా ఎన్నికలలో ఓట్లు తెచ్చుకున్నాయి.

ప్రపంచ కమ్యూనిస్టులే కాకుండా అభ్యుదయవాదులందరికీ మనస్తాపం కలిగిస్తూ వారిని కుదిపివేస్తున్న ఈ పరిణామాలు నాకు గూడా అత్యంత బాధాకరంగా నున్నవి. సామ్రాజ్యవాద పీడనతో బానిస బ్రతుకులు భరించలేని వందలకోట్ల ప్రజలకు సోవియట్ యూనియన్ మార్గదర్శిగా కనబడింది. పెట్టుబడిదారి దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా పోరాడే అశేష కార్మిక జనావళికి ఆశాజ్యోతిగా వెలిగింది. ఇటీవలి చరిత్రలో నూతనంగా స్వతంత్రం పొందిన సుమారు వందకు మించిన దేశాలన్నిటికీ ఆప్తమిత్రుడుగా, ఆపద్బాంధవుడుగా నిలబడ్డది. ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాద శక్తులు, వాటి నాయకురాలయిన అమెరికా కుతంత్రాలన్నిటిని అడుగడుగునా బట్టబయలుచేస్తూ ఎండగట్టింది. ఈనాడు అమాంతంగా చరిత్రనుండే అంతర్ధానమైపోయింది. ప్రపంచంలో పెద్ద అగాధం, పూరించలేని శూన్యం ఏర్పడిపోయింది.

ఈ ఆశ్చర్యకర పరిణామాలు అకస్మాత్తుగానే జరిగినవా? పెట్టుబడిదారి దేశాల ప్రత్యక్ష లేక ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం కారణంగా సంభవించినవా? లేక మరేకారణం? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పగలిగిన తర్వాతనే సరైన గుణపాఠాలు నేర్చుకోగలం. ఇంకా అనేక విషయాలు వెలుగులోకి రావచ్చును. నేను అర్థం చేసుకున్నంత వరకు ఇవి అకస్మిక పరిణామాలు కానేకావు. అనేక దశాబ్దాలనుండి అంతర్గత వైరుధ్యాల కారణంగా లోలోపల కుమిలిపోయి తర్వాత కుప్పకూలిపోయిన పరిణామమే. ప్రత్యక్ష లేక ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాలు జరగలేదు. ఒక్క తుపాకీ పేలలేదు. ఒక్క మానవుడు చావలేదు. సోవియట్ వ్యతిరేకులకే అర్థంకాని అనూహ్య పరిణామము.

అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ఉద్యమ చరిత్ర, కోమిన్ టర్న్ సమావేశాల నిర్ణయాలు విప్లవానంతరం లెనిన్, స్టాలిన్ గారలు అనుసరించిన వివిధ విధానాలను పరిశీలించగలిగినవారే ఈనాటి పరిణామాలకు మూలకారలణాలను అర్థం చేసికోగలుగతారు. నా ముందున్న పరిమిత సమాచారము నా జ్ఞాపకశక్తి ఆధారంగా నేను స్థూలంగా ఈ క్రింది కారణాలను చూడగలుగుచున్నాను. సోవియట్ యూనియన్ ఒక గొప్ప అంతర్జాతీయ భారాన్ని తన భుజస్కందాలపై మోసింది. సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే విముక్తి ఉద్యమాలకు అన్ని విధాల సహాయపడింది. దీనికి వియత్నాం విముక్తి పోరాటము చక్కని ఉదాహరణ. స్వాతంత్ర్యాలు సాధించిన అనేక దేశాలకు రాజకీయంగానే కాక ఆర్థిక సహాయాన్ని, సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని ఉదారంగా చొకగా అందజేసింది. ఎప్పటికప్పుడు ఏర్పడుతున్న సంక్లిష్టయుద్ధ పరిస్థితులలో బలహీన దేశాలకు అండగా నిలుస్తూ అనేక కష్టనష్టాలకు గురి అయింది. తూర్పు యూరపు దేశాలలో లక్షలాది సంఖ్యలో సైన్యాలనుంచి అందుకొరకై అపరిమితమైన ఖర్చులను భరించింది. అన్నిటికంటే ప్రధానంగా సోవియట్ యూనియన్ తన సిద్ధాంతం ప్రకారం ప్రపంచశాంతి సంరక్షణను తన కర్తవ్యంగా భావించింది. ప్రపంచ కమ్యూనిజం, దాని అధినేత సోవియట్ యూనియన్ను ఒక పెద్ద బూచిగా, ప్రమాదంగా చిత్రించిన అమెరికా ప్రచ్ఛన్నయుద్ధ వాతావరణాన్ని సృష్టించింది. దాని వెనక తమ వ్యాపార వాణిజ్య ప్రయోజనాలను సాధించింది. యుద్ధసామాగ్రిని, ఆయుధాలను, విమానాలను తయారుచేసే పరిశ్రమలను నెలకొల్పింది. ఆ ఉత్పత్తులన్నింటిని ఎగుమతి చేస్తూ అపారమైన ధనాన్ని సంపాదించింది. ప్రపంచ పెట్టుబడిదారి వ్యవస్థ సంరక్షకుడిగా, తాను మాత్రం, ప్రచ్ఛన్నయుద్ధ వాతావరణాన్ని సృష్టించిన అమెరికా దాని ద్వారా విపరీతంగా లాభపడింది. సోవియట్ యూనియన్, ఈ ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ వ్యూహాన్ని ఛేదించి, దీని వెనకనున్న కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేక కట్టుకథలను పటాపంచలు చేయగలిగియుండేది. సోవియట్ యూనియన్ ప్రపంచశాంతి, యుద్ధ వ్యతిరేకతను ఒక ప్రపంచ రాజకీయ ఎత్తుగడగానే అంగీకరించిందిగాని ఒక వ్యూహాత్మక విధానంగా విశ్వసించలేదని నా నమ్మకం. సామ్రాజ్యవాదమున్నంతకాలం యుద్ధాలు అనివార్యమనే సైద్ధాంతిక నిర్ధారణను ఎవ్వరూ మార్చలేదు. ఇటీవల కాలములో శాంతి, సహజీవనం, నిరాయుధీకరణ నినాదాలు ఇవ్వబడిన వాటికి వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత నిశ్చయంగా ఇవ్వబడలేదు. సోవియట్ విదేశాంగ విధానం శాంతికాముకంగా ఉన్నా, ప్రచ్ఛన్నయుద్ధ వాతావరణాన్ని కల్పించిన అమెరికా ప్రయత్నాలను వమ్ముచేయడానికి, ఈ మధ్య శ్రీ గోర్బొచేవ్ గారు కృతనిశ్చయంతో వ్యూహాత్మకంగా చేసిన ప్రయత్నాలు అంతకుముందు రెండు మూడు దశాబ్దాల క్రితమే చేయవలసింది. చేయలేకపోయారు. యుద్ధాలు అనివార్యమనే సిద్ధాంతం అడ్డువచ్చింది. కాబట్టి ప్రపంచ సోషలిస్టు వ్యవస్థ రక్షణ, పీడిత ప్రజల ఉద్యమాల పరిరక్షణ తన పవిత్ర అంతర్జాతీయ కర్తవ్యంగా సోవియట్

భావించింది. అణుయుద్ధం. అంతరిక్షయుద్ధం, అనివార్యంగా రావచ్చుననే భయం వదలలేదు. కాబట్టి యుద్ధ సన్నాహాలు, ఆయుధాల ఉత్పత్తి, ఆధునిక ఆయుధాల సమీకరణపై దేశ సంపదలోని అత్యధిక భాగం వెచ్చించబడ్డది. సామ్రాజ్యవాద దేశాలలాగా విదేశీ వనరులను సంపాదించే వాణిజ్య వ్యాపారాలు సోవియట్ యూనియన్ కి లేవు. స్వంత వనరులపై ఆధారపడడం ద్వారానే అంతర్జాతీయ కర్తవ్యాలు, యుద్ధ సన్నాహాలు చేయవలసి వచ్చింది. సోషలిస్టు దేశాలన్నిటిలో కేవలం సోవియట్ యూనియన్ ఒంటరిగా ఈ భారాన్నంతా మోయడం దాదాపు అసాధ్యమైన విషయం. ఐనా అలా జరిగింది. దీని దుష్ఫలితాలు సోవియట్ అంతరంగిక ఆర్థిక విధానాలపై ఎంతగానో పడ్డాయి. సోవియట్ లోని రాజకీయ, పార్టీవ్యవస్థ దాని ఉక్కు చట్రం అంతరంగిక సమస్యలను బయటికి ఏమాత్రం పొక్కునీయలేదు. తొక్కిపెట్టింది. అంతర్గత వైరుధ్యాలు తీవ్రతరమై పరిమాణాత్మకంగా అభివృద్ధి చెందినవి. తుదకు బ్రద్ధలుకాక తప్పలేదు. సోవియట్ విచ్ఛిత్తికి ఇది ప్రథమ ప్రబల కారణమని నా అభిప్రాయం.

రెండవ ప్రధాన కారణం మొదటి కారణం నుండి ఉత్పన్నమయ్యేదే. పరిమిత ఆర్థిక వనరులలో సింహభాగం దేశరక్షణ, విదేశీ సోషలిస్టు వ్యవస్థల రక్షణ తదితర అంతర్జాతీయ కర్తవ్యాలకై కేటాయించిన తర్వాత స్వంత దేశాభివృద్ధి కార్యక్రమాల నిర్వహణకై మిగిలేది స్వల్పమే. విదేశాలనుండి సంపాదించేది ఏమిలేని సోషలిస్టు వ్యవస్థ యూరపులో అత్యంత వేగంగా కొనసాగిన శాస్త్ర, సాంకేతిక అభివృద్ధి ప్రయాణంలో అరవై దశకం నాటికే వెనక పట్టుపట్టింది. సాంకేతిక విప్లవ నిర్వహణలో ఒకటి రెండు సంవత్సరాల వెనకబాటుతనమే తీరని నష్ట కష్టాలకు కారణభూతమౌతుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో కనీసం రెండు దశాబ్దాలు వెనకబడిపోవడం వలన సోవియట్ యూనియన్ లోని పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి, దాని నాణ్యత, పరిశ్రమల ఉత్పాదకత, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో వాటి విలువ తీవ్రంగా దెబ్బతినిపోయింది. అధునాతన నాగరికతకై ఊరకలు వేసే యువతరాన్ని అడుగడుగునా నిస్పృహ, నిరుత్సాహాలకు గురి చేయబడడం చెప్పబడిన రాజకీయ, అంతర్జాతీయ కారణాలు వారికి ఏమాత్రం సంతృప్తిని కలిగించలేదు. సరికదా వారి భావాలు అణచివేతకు గురిచేయబడినవి. నిర్బంధ విధానం అమలు జరిగింది. దీనికి సమాధానంగా లోలోన తిరుగుబాట్లు పెరిగిపోక తప్పలేదు. విలాస వస్తువులతో పాటు, నిత్యావసర వస్తువులు గూడా అందుబాటులో లేకపోవడం, తుదకు ఆహారం గూడా అందుబాటులో లేకపోవడం, అడగడానికి, ఆందోళనచేయడానికి పౌరహక్కులు లేకపోవడం, నిజంగా పౌరజీవితాన్ని దుర్భరం చేసినవి. పాత వ్యవస్థపై కోపాన్ని పెంచినవి. అవకాశం దొరకగానే గ్రుడ్డి ద్వేషంతో, గమ్యం, లక్ష్యంలేని తిరుగుబాటుకు దారితీసింది.

పై రెండు ప్రధాన కారణాలకు కారణమైంది, మూడవ ముఖ్యకారణం. అనవసరమైన, అవాస్తవమైన అపోహలతో లేని సమస్యలను సృష్టించుకుంటూ పరిష్కరించుకునే కమ్యూనిస్టుపార్టీ నిర్మాణ విధానము మూలకారణం. కేంద్రీకృత “ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం” ప్రాణాంతకంగా పనిచేసింది. విప్లవ విజయానికి విప్లవానంతర దండయాత్ర లేక అంతర్యుద్ధ వాతావరణంతో సృష్టించబడిన కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం, లేక కమాండిజం, ఉక్కు క్రమశిక్షణ, పవిత్ర సిద్ధాంతాలుగా, కలకాలం ఆచరణయోగ్య విధానాలుగా అనుసరించబడినవి. బహుళపార్టీ ప్రజాస్వామ్యం రద్దుచేయబడ్డది. కార్మికవర్గపార్టీ అయిన కమ్యూనిస్టు పార్టీయే ఏకశిలా సాధుశ్యంగా, ప్రజలందరి మనోభావాలను ప్రతిబింబిస్తుందని, దాని నాయకత్వమే, కార్మికవర్గ నియంతృత్వానికి నిదర్శనమని, ఈ సిద్ధాంతాన్ని వ్యతిరేకించే వారంతా దేశద్రోహులని నిర్ధారణ చేయడం జరిగింది. వ్యతిరేక శక్తులను అణచివేయడం ద్వారానే కార్మికవర్గ నియంతృత్వం వేళ్లానుకుంటుందని శాసించడం జరిగింది. ప్రతిపక్షం లేకుండా చేయబడింది. స్వయంగా కమ్యూనిస్టుపార్టీ నాయకత్వ స్థాయినుండి క్రిందివరకు వేలుకాదు, లక్షలమంది హతమార్చబడినారు. ఉద్వాసనకు గురిచేయబడినారు. ప్రజాస్వామ్యం నామరూపాలు లేకుండా చేయబడి నియంతృత్వం విలయతాండవం చేసింది. ఇదంతా సోషలిజం, కమ్యూనిజం, మార్క్సిజం, లెనినిజం పేరిట జరిగింది. నిజంగా అందులో ఏది కాదు. పచ్చినియంతృత్వానికి, అధికార దాహంతో ప్రత్యర్థుల అణచివేతకు అలవాటుపడిన స్టాలినిజం మాత్రమే ఇది. దీనికి బీజాలు లెనిన్ గారి పార్టీ నిర్మాణ సూత్రాలలో లేకపోలేదు. అయితే అత్యవసర విప్లవ పరిస్థితులలో, అంతర్యుద్ధ పరిస్థితులలో తాత్కాలికంగా చేయబడిన కొన్ని నిర్ణయాలను అదనుగా తీసికొని, లెనిన్ మరణానంతరం మారిన పరిస్థితులలో కూడా కొనసాగించి, వాటిని శాశ్వతం చేసి, వాటికి సైద్ధాంతిక ప్రాశస్త్యమును సమకూర్చింది స్టాలిన్ గారే. అంత మాత్రాన స్టాలిన్ పాత్ర అంతా నష్టజాతకమని అనలేము. లెనిన్ మరణానంతరం పార్టీని నిర్మించడంలో రెండో యుద్ధకాలంలో పార్టీని, ప్రభుత్వాన్ని నిలబెట్టి విజయం సాధించడంలో సోవియట్ ప్రజల నాయకుడిగా స్టాలిన్ అమోఘమైన పాత్ర నిర్వహించారు. ఆయన రెండు ఫార్వార్డులు గమనించవలసినవే. స్టాలిన్ తర్వాతనైనా వ్యవస్థలో మార్పు రాలేదు. అపరిమితమైన కేంద్రీకరణ, కమాండిజం, ప్రభుత్వం ప్రజాసంస్థల స్థానాలలో పార్టీ మాత్రమే నిర్ణయాత్మక బాధ్యతలు నిర్వహించడం జరిగింది. అప్రజాస్వామిక నిరంకుశ వ్యవస్థ, అన్ని స్థాయిలలో అధికార కేంద్రీకరణ చేస్తూ సర్వాధికారాలను నిర్వహించే నియంతలను సృష్టిస్తుంది. సర్వాధికార రుచిమరిగిన పార్టీనేతలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని పెరగనీయరు. అణచిపెడతారు. అది ఒక పెద్ద స్వార్థ ప్రయోజనంగా మారుతుంది. అదే అక్కడ జరిగింది. ఆ పార్టీకి ప్రత్యేక అస్తులు, పార్టీ సభ్యులకు ప్రత్యేక రాయితీలు, పార్టీ నాయకులకు ప్రత్యేక అధికవేతనాలు, సౌకర్యాలు, రాజలాంఛనాలు, ఇవ్వబడినవి.

మిగతావారికి ఏమీలేవు. వారు రెండవ శ్రేణికి చెందిన పౌరులు. దీన్ని కాదన్న వారికి అత్యంత దారుణమైన శిక్షలు. కాబట్టి ఈ వ్యవస్థ సంస్థాపకులు గతించినా వ్యవస్థ తనకుతాను పోషించుకున్నది. నిరంకుశత్వం, నియంతృత్వం మూర్తీభవించిన నాయకత్వం పైనుంచి క్రిందివరకు నిర్మించబడింది. ప్రజలు, ప్రజాతంత్రకారులు తలవంచుకొని కాలక్షేపం చేయడానికి అలవాటుపడ్డారు. పరిస్థితులు పరిపక్వమయ్యేవరకు నివురుగప్పిన నిప్పలా కొనసాగింది. ఆ తర్వాత భగ్గున మండింది. సోవియట్ యూనియన్ రాజ్యాంగంలో, పార్టీ నిర్మాణ సూత్రాలలో పొందుపరచబడియున్న ఈ అప్రజాస్వామ్యం, నిరంకుశత్వం, నియంతృత్వం గురించి లెనిన్ కాలములోనే దైర్యంగా విమర్శించిన, దూరదృష్టి కలిగిన ప్రజానాయకులు, ఆలోచనాపరులు లేకపోలేదు. జర్మన్ కమ్యూనిస్టు విప్లవకారి అయిన రోజాలక్షెంబర్గ్ పాత్ర అద్వితీయమైనదని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చును. అంతటి దూరదృష్టి గలిగి, ప్రజాస్వామ్యంపై అచంచల విశ్వాసం కలిగిన మహిళామణిని కన్న జర్మన్ జాతికి నా జేజేలు. బర్టాండ్ రస్సెల్స్ గారు ఇరవయ్యవ దశకంలో సోవియట్ యూనియన్ వెళ్ళారు. విప్లవ పరిణామాలను పరిశీలించారు. లెనిన్ గారితో మాట్లాడినారు. ఈ విధానాలు విప్లవ విజయానికి, విప్లవానంతర పరిస్థితులలో కూడా చాలా బాగా తోడ్పడినాయని శ్లాఘించారు. అయితే కేంద్రీకృతం, అప్రజాస్వామ్యం, నియంతృత్వం ఎట్టి పరిస్థితులలో కూడా శాశ్వతం చేయరాదని అలా జరిగితే భావితరాలు క్షమించరని విప్లవ విజయాలు పటాపంచలుకాక తప్పవని తన పుస్తకం “విప్లవానికి పూర్వం, విప్లవానంతర బోల్షి విజం”లోను స్పష్టంగా చెప్పారు. మహా మేధావులు, ప్రజాస్వామ్యవాదులు బోల్షి విజంలోని అంతర్గత వైరుధ్యాలను, వాటివలన కలిగే ప్రమాదాలను పసికట్టక పోలేదు. హెచ్చరించారు గూడా. సుప్రసిద్ధ ఇటాలియన్ విప్లవకారుడైన గ్రాంస్కీ తదితర ఫ్రెంచ్, జర్మన్, బ్రిటిష్ విప్లవకారులు, సోషల్ డెమాక్రాట్లు ఈ సత్యాలను చెప్పారు. అయితే వాటన్నింటిని విప్లవ ప్రతీఘాతక శక్తుల ప్రచారాలుగా త్రోసిపారవేయడం జరిగింది. నిజంగా ఈ విమర్శలకు సానుకూల ప్రతిస్పందన కలిగి సోవియట్ పార్టీ మరియు పరిపాలనలలో సకాలములో సంస్కరణలు జరిగియుంటే కమ్యూనిస్టు, సోషల్ డెమాక్రాట్ల మధ్య సయోధ్య కుదిరి జర్మనీలో ఫాసిజాన్ని నివారించడం తత్ఫలితంగా ప్రపంచ రాజకీయాల దిశను చరిత్రగతినే మార్చడం సాధ్యమయ్యేదేమో చెప్పలేము. సోవియట్ యూనియన్ లో సంపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరించి సోషలిస్టు విజయాలను రక్షించుకొంటూ దేశ సమైక్యతకు భంగం కలుగకుండా చూచే అవకాశాలుండినావనే నా అభిప్రాయం. కామ్రేడ్ గోర్బచేవ్ అత్యంత సమర్థవంతమైన దూరదృష్టి గలిగిన నాయకుడు. ప్రపంచ పరిణామాలను సూక్ష్మదృష్టితో విశ్లేషించగల సమర్థుడు. అయిదు సంవత్సరాల అనతికాలంలో ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రపంచ వ్యాపితంగా చాటిచెప్పి ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాన్ని అంతమొందించడంలో అద్వితీయ పాత్ర నిర్వహించారు. తత్ఫలితంగా అత్యంత అవసరమైన వనరులను, ఆయుధాల

కొరకు కాకుండా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకై తరలించడం సాధ్యపడుతున్నది. ప్రపంచశాంతి, సుస్థిరత, మానవాళి అభివృద్ధి సాధ్యం చేయబడుచున్నది. ఆయన చరిత్ర పురుషుడుగా, మహాత్ముడుగా కీర్తించబడుతాడనడంలో ఏలాటి సందేహం లేదు.

అయితే తన స్వదేశములోనే తన నాయకత్వంలోని కమ్యూనిస్టుపార్టీ తనకు చుక్కెదురైంది. తాను ప్రవేశపెట్టి బహుకష్టంగా పార్టీచే ఒప్పించిన ఆర్థిక, రాజకీయ సంస్కరణలు అడుగడుగునా నీరు గార్చబడినవి. అధికార దాహంతో నుండి, ప్రత్యేక సౌకర్యాలకు అలవాటుపడిన పార్టీ నాయకత్వం పనిగట్టుకొని గోర్బచేవ్ గారి సంస్కరణలను ఓడించినది. తాను ఆశించిన ఫలితాలు సాధించలేని గోర్బచేవ్ జనాన్ని తిరుగుబాటు చేయమని పాత వ్యవస్థను బట్టబయలు చేయమని, నిర్భీతితో ఖండించమని, నిస్పృహతో పిలుపునిచ్చారు. దీని ఫలితంగా ప్రజలలో క్రోధాగ్ని చెలరేగింది. అడ్డా అదుపూ లేకుండా పెచ్చరిల్లింది. సంస్కరణ ఉద్యమాన్ని నిర్వహించవలసిన కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిశ్చేష్టురాలుగా నిస్సహాయస్థితిలో పడిపోయింది. పైపెచ్చు దీనికి కారకుడైన కామ్రేడ్ గోర్బచేవ్ ను రంగంనుండి తొలగించడానికి కుట్ర పన్నింది. సైన్యసహాయ నిరాకరణవలన ప్రజల ప్రజాతంత్ర ప్రభంజనం ఫలితంగా కుట్ర విఫలమైంది. ఐతే పరిస్థితిని ప్రతీపశక్తులు కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకశక్తులు, సామ్రాజ్యవాద అనుకూల శక్తులు యుక్తిగా వినియోగించుకున్నవి. అవకాశవాది ఎలిత్సిన్ ను గద్దెనెక్కించి గోర్బచేవ్ ను పదవీచ్యుతుణ్ణి చేయడం జరిగింది. దీనితో 70 సంవత్సరాల సుధీర్ఘ విప్లవచరిత్ర అంతమైంది. వివిధజాతుల ఐక్యతపై ఆధారపడిన సమాఖ్య విచ్ఛిన్నమైంది. వేర్పాటువాదం, కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేక ఉన్మాదం కట్టలు తెంచుకొనిపారింది. సోవియట్ యూనియన్ అస్తమయం జరిగింది. ప్రపంచ శాంతిప్రియ, ప్రజాస్వామ్యవాద ప్రజల ఆశాజ్యోతి ఆరిపోయింది.

అత్యంత బాధాకరమైన ఈ పరిణామాలు అనుభవాలనుండి ప్రజాతంత్రశక్తులు, కమ్యూనిస్టులు విలువైన గుణపాఠాలు నేర్చుకోవడం అత్యవసరం. అవి ప్రధానంగా ఈ క్రింది విధంగా ఉండాలని నా అభిప్రాయం.

1. స్వతంత్రం, స్వేచ్ఛ, ప్రజాస్వామ్యం, మానవజాతి సృష్టించిన అత్యంత ఉన్నతస్థాయి గలిగిన విలువలు. 'సమానత్వము' అను విలువ వీటికి ఈ శతాబ్దంలో తోడుచేయబడినది. ఈ విలువలను పోషించని వ్యవస్థ, వాటిని అణచివేయ ప్రయత్నించే వ్యవస్థ కాలగర్భంలో కలిసిపోక తప్పదు.

2. అన్ని స్థాయిలలో ప్రజలచే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకోబడిన సంస్థలే ప్రజల పక్షాన నిర్ణయాలు చేయాలి. వాటిని ప్రజల తోడ్పాటుతో ఆచరించాలి.

3. ప్రజాస్వామ్యం, ప్రజాస్వామ్యం మాత్రమే. "కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్యం"

ప్రజాస్వామ్యానికి విరుద్ధమైనది. ఈ వాస్తవాన్ని చరిత్ర రుజువు చేసింది.

4. “కార్మికవర్గ నియంతృత్వం”, “కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వం” ప్రజాస్వామ్యానికే వ్యతిరేక సూత్రాలు. అశాస్త్రీయమైనవి.

అంతర్జాతీయ రంగంలో అనుసరించదగిన గుణపాఠాలు:

1. అంతర్జాతీయ రంగంలో బాండుగ్లో భారత్, చైనా మొదలగు దేశాలచే ప్రకటించబడిన ప్రపంచశీలాల ఆధారంగా ప్రపంచదేశాల మధ్య సంబంధ బాంధవ్యాలుండాలి.

2. ప్రపంచ వాణిజ్య వ్యాపార, మార్కెట్ వ్యవస్థల్లో ఆ మూలాగ్రమైన సంస్కరణలు చేయబడి నూతన ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణం జరగాలి. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల వనరులను తరలించుకుపోతున్న అభివృద్ధిచెందిన దేశాల దుర్విధానాలు అరికట్టబడాలి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల వనరులనుండి గణనీయమైన భాగం అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల అభివృద్ధికై తరలించబడాలి. సమాన ప్రాతిపదికపై వాణిజ్య, వ్యాపారాలు జరగాలి.

3. అంతర్జాతీయ పోలీసు జవానుగా లేక అందరికంటే పెద్దగా పెద్దరికంతో తూలుతున్న అమెరికా విధానాన్ని అభివృద్ధిచెందుతున్న దేశాలు సమైక్యంగా ఎదిరించాలి. పెట్టుబడిదారీ, సామ్రాజ్యవాద దేశాలమధ్య అంతర్గత వైరుధ్యాలను వినియోగించుకుంటూ ప్రపంచశాంతిని, సమాన ప్రాతిపదికలపై విజయవంతం చేయాలి.

4. మిత్రరాజ్య సమితి నిబంధనలు సవరించబడాలి. అది అన్ని సభ్యదేశాల సమిష్టి వ్యక్తిగత అవసరాలు తీర్చడానికి ప్రబల సాధనంగా వినియోగించబడాలి. దాని క్రింద పనిచేసే, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక తదితర సంస్థలన్నీ పునరుజ్జీవం చేయబడాలి. సభ్యదేశాలు అందుకై కృతనిశ్చయంతో పాటుపడాలి.

ఇటీవలి కాలంలో చైనా దేశంయొక్క విదేశీ అంతరంగిక విధానాలలో వస్తున్న మౌలికమైన మార్పులు సంతృప్తికరంగా నున్నవి. గతకాలపు పొరపాట్లతో తగిన గుణపాఠాలు నేర్చుకుంటున్నట్లు కనబడుతున్నది. కార్మికవర్గ నియంతృత్వం, ప్రజాస్వామ్యం విషయంలో ఇంకా చాలా ముందడుగు వేయవలసియున్నా, సక్రమమైన దిశలో మార్పులు రావడం ఆశాజనకం. 120 కోట్ల జనాభా కలిగి, భారతదేశానికి ఇరుగు పొరుగుననున్న గొప్ప చారిత్రక, సాంస్కృతిక సంబంధాలున్న చైనాదేశం అత్యంత కీలకమైన పాత్ర నిర్వహిస్తున్నది. భారత్ - చైనా మైత్రి ప్రపంచంలో అభేద్యమైన కోటగా నిలుస్తుంది. శాంతి, ప్రజాస్వామ్యం, సమసమాజం కొరకు నిర్ణయాత్మక పాత్రను నిర్వహిస్తుంది.

లెబనాన్, ఉత్తర కొరియా, క్యూబా దేశాలుగూడా సోషలిస్టు వ్యవస్థలను రక్షించుకుంటూ ముందడుగు వేస్తాయని ఆశించవచ్చును.

మన గమ్యం:

అత్యంత ప్రాచీన సంస్కృతి సత్సాంప్రదాయాలు గల భారతజాతి అభివృద్ధిని సామ్రాజ్యవాదం రెండు శతాబ్దాలు వెనక్కి నెట్టింది. ఇంకా అవిద్య, అజ్ఞానం, పేదరికంలో ముగ్గి ఉన్న భారతదేశ గమ్యం సమసమాజం సాషలిజం తప్ప పెట్టుబడిదారీ విధానం కానేకాదు. అయితే సోవియట్ అస్తమయంతో అక్కడి సోషలిస్టు నిర్మాణ సూత్రాలు వ్యర్థమైనవని రుజువైంది. చైనాతో సహా ప్రపంచమంతా తగు గుణపాఠాలను నేర్చుకుంటున్నవి. ఆధునిక సాంకేతిక పారిశ్రామిక యుగంలో సాధ్యమైనంత వేగంగా బహుముఖ అభివృద్ధిని సాధిస్తూ, ఆ అభివృద్ధి ఫలితాలను శ్రమజీవులందరికీ బాధ్యతగా, వారి శ్రమకు ప్రతిఫలంగా అందజేయగలిగే రాజకీయ వ్యవస్థ సాధననే సోషలిజమని నా అభిప్రాయము. ఈ వ్యవస్థ ప్రజాతంత్ర మానవీయ విలువల ఆధారంగానే సాధ్యపడుతుంది. మనదేశంలోని మత ప్రవక్తలు, సంఘసంస్కర్తలు, విప్లవవీరులు నిర్దేశించిన మార్గాలు సమసమాజ నిర్మాణాన్ని సూచిస్తున్నాయి. మార్క్సిజం అను సత్యాన్వేషణ ఆయుధాన్ని వినియోగించి విశ్లేషిస్తే పై యదార్థం స్పష్టంగా అగుపడుతుంది. సోషలిజం ధ్యేయంగల రాజకీయపక్షాలన్నీ శాస్త్రీయ ధృక్పథంతో పరిశీలించి మనదేశానికి అవసరమైన మార్గాన్ని నిర్ణయించుకోవలసిన అవసరం ఎంతగానో ఉన్నది. ఇప్పటికే అనేక ప్రయోగాలు జరిగినవి. కష్టనష్టాలతో కూడిన విలువైన అనుభవాలు కలిగినవి. అనుభవాలన్నిటినీ మేళవించి, అంతర్జాతీయ అనుభవాల వెలుతురులో, సమసమాజ సాధనమార్గాన్ని రూపొందిస్తారనటంలో ఏలాటి సందేహం లేదు.

(రావి నారాయణ రెడ్డి గారితో చర్చించి రచించినది. వారి మరణానంతరం వారి కుటుంబ అనుమతితో అచ్చు వేయబడిన 'నా జీవిత పథం' లో చేర్చబడినది. మా భావ సమైక్యతకు ప్రతిబింబంగానున్న ఈ వ్యాసాన్ని పై వివరణతో ఈ పుస్తకంలో తిరిగి అచ్చువేయడం జరుగుతున్నది.)

